

Інститут математики НАН України
Київський національний університет ім. Тараса Шевченка
Національний педагогічний університет ім. М. Драгоманова
Національний технічний університет України «КНІУ»

П'ЯТНАДЦЯТА
МІЖНАРОДНА
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА
МИХАЙЛА КРАВЧУКА

15–17 травня 2014 р., Київ

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

I

Диференціальні та інтегральні рівняння,
їх застосування

Київ — 2014

Савельева Е. В., Симчук Я. В., Синчило С. В. <i>Взаимодействие поперечных плоских волн в нелинейных нанокompозитных материалах</i>	271
Савин В. Г., Бабаев А. А., Губская В. В. <i>Нестационарные режимы излучения акустических импульсов цилиндрическим пьезокерамическим преобразователем контактирующим с жидкостью</i>	272
Савчин В. М. <i>Бивариационные задачи с непотенциальными операторами и симметрии</i>	273
Сембер Д. А. <i>Умови збіжності та алгоритмічні аспекти програмної реалізації FD-методу розв'язування задачі Коші для нелінійного рівняння Кляйна — Гордона</i>	275
Семененко В. Н., Семененко Т. Н., Крыжановская Т. В. <i>Неустойчивость и автоколебания частичных вентилируемых каверн</i>	278
Семенов П. К., Аблемова З. С. <i>Математическое моделирование взаимодействия нелинейно-упругой цилиндрической оболочки, взаимодействующей с многослойным неоднородным основанием в условиях высокотемпературной ползучести</i>	280
Семко В. В., Семенов П. К. <i>Конечно-разностные уравнения расчета нелинейно-упругой стержневой пластины, взаимодействующей с неоднородным основанием</i>	281
Серов М. І., Блажко Л. М. <i>Розв'язки солітонного типу рівняння синус-Гордон</i>	282
Серов М. І., Омелян О. М. <i>Галілеївська інваріантність багатовимірної системи рівнянь реакції — дифузії</i>	283
Серов М. І., Серова М. М. <i>Конформна інваріантність нелінійного двовимірного рівняння д'Аламбера</i>	285
Сиренко А. С. <i>Интервальная устойчивость линейных дискретных систем</i>	286
Скоромник О. В. <i>Решение многомерного интегрального уравнения с вырожденной гипергеометрической функцией Куммера в ядре по пирамидальной области</i>	288
Сметанкіна Н. В., Сметанкін В. О. <i>Нестационарні коливання шаруватих оболонок зі складною формою плану при ударному навантаженні</i>	290
Сороговец И. Б., Макаренко М. В. <i>Метод разделения переменных в задачах определения температуры трехслойной пластины</i>	291
Столярчук Р. <i>Явні та неявні експоненціальні інтегратори для розв'язку початкових задач</i>	294
Сторожук Є. А., Чернишенко І. С., Руденко І. Б., Харенко С. Б. <i>Врахування зміцнення і розвантаження при дослідженні пружнопластичного стану оболонок з отворами</i>	295
Сумбатов А. С. <i>Об интеграле уравнений частицы, скатывающейся по кривой с трением</i>	296
Тарасенко О. В. <i>Про асимптотичний розв'язок задачі оптимального керування для лінійної сингулярно збуреної системи диференціальних рівнянь</i>	298
Тасмамбетов Ж. Н. <i>О произведениях функций Бесселя</i>	299
Тацій Р. М., Воробець Б. С., Пазен О. Ю. <i>Математичне моделювання процесу теплопереносу в багатоступінчатому стрижні</i>	303
Тацій Р. М., Стасюк М. Ф. <i>До означення розв'язку лінійної диференціальної системи з мірама</i>	305
Тищук Т. В. <i>Типи періодичних траєкторій деякого класу унімодальних відображень</i>	306

МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ ТЕНЛОНЕРЕНОСУ В БАГАТОСТУПІНЧАТОМУ СТРИЖНІ

Р. М. Тацій, Б. С. Воробець, О. Ю. Назен

*Львівський державний університет безпеки життєдіяльності,
Львів, Україна,
opazen@gmail.com*

Розглядається задача про визначення стаціонарного температурного поля в симетричному $2n$ -ступінчатому стрижні з урахуванням теплообміну його бічної поверхні з навколишнім середовищем. Припускається, що всі елементи стрижня виготовлені з різних матеріалів та мають різні геометричні характеристики. Припускається також, що відома (виміряна) температура стрижня на одному з його торців.

Така задача зводиться до розв'язування квазідиференціального рівняння

$$\frac{d}{dx} \left[\sum_{i=0}^{n-1} \lambda_i \cdot \frac{dt}{dx} \right] - \sum_{i=1}^n \varepsilon_i \Theta_i t = -t_c \sum_{i=1}^n \varepsilon_i \Theta_i \quad (1)$$

з крайовими умовами

$$\begin{cases} t(x_n) = t^n \\ t^{[1]}(0) = 0 \end{cases} \quad (2)$$

Тут $x_0 = 0 < x_1 < x_2 < \dots < x_{n-1} < x_n = \ell$ — координати кінців правої половини складових стрижня; λ_i — коефіцієнт теплопровідності матеріалу на

проміжку $[x_i, x_{i+1})$; $t = \sum_{i=0}^{n-1} t_i(x) \Theta_i$ — температура стрижня, причому $t_i(x)$ — її

складова на $[x_i, x_{i+1})$; $\Theta_i = \begin{cases} 1, & x \in [x_i, x_{i+1}) \\ 0, & x \notin [x_i, x_{i+1}) \end{cases}$ характеристична функція про-

міжку $[x_i, x_{i+1})$; $\varepsilon_i = \frac{\alpha_i}{h_i}$, де α_i — коефіцієнт теплообміну $(i+1)$ -ї ланки

стрижня, h_i — відношення площі поперечного перерізу цієї ланки до її периметра;

$t_i^{[1]}(x) = \lambda_i t_i'(x)$ — тепловий потік (квазіпохідна [1]) на $[x_i, x_{i+1})$; t^n — температура правого торця; t_c — температура навколишнього середовища.

Зауважимо, що для одноступінчатого стрижня в загальному (нестационарному) випадку задача теплопровідності розглядається в монографії [2].

Відомим методом [1] крайова задача (1), (2) зводиться до розв'язування системи диференціальних рівнянь 1-го порядку

$$\overline{T}' = A \cdot \overline{T} + \overline{R} \quad (3)$$

з двоточною умовою

$$\begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 0 & 0 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} t(0) \\ t^{[1]}(0) \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 1 & 0 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} t(x_n) \\ t^{[1]}(x_n) \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0 \\ t^n \end{pmatrix} \quad (4)$$

де $\bar{T} = \sum_{i=0}^{n-1} \bar{T}_i$, $\bar{T}_i = (t_i, t_i^{[1]})^T$, $\bar{R} = \sum_{i=0}^{n-1} \bar{R}_i \Theta_i$, $\bar{R}_i = (0, t_c \varepsilon_{i+1})^T$, $A = \sum_{i=0}^{n-1} A_i \Theta_i$,

$$A_i = \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ \varepsilon_{i+1} & 0 \end{pmatrix} \cdot \frac{1}{\lambda_i}$$

Нехай $B_i(x, s)$ матриця Коші однорідної системи

$$\bar{T}_i' = A_i \cdot \bar{T}_i; \quad \bar{Z}_i = \int_{x_{i-1}}^{x_i} B_{i-1}(x_i, s) \bar{R}_{i-1}(s) ds, \quad i = 1, 2, \dots, n-1, n.$$

Позначимо

$$B(x_p, x_q) = \prod_{i=0}^{p-q-1} B_{p-i-1}(x_{p-i}, x_{p-i-1}), \quad B(x_p, x_p) = E \quad (5)$$

$$\bar{P}^0 = \left[\begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 0 & 0 \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 1 & 0 \end{pmatrix} \cdot B(x_n, x_0) \right]^{-1} \cdot \left[\begin{pmatrix} 0 \\ t^n \end{pmatrix} - \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 1 & 0 \end{pmatrix} \cdot \sum_{i=0}^n B(x_n, x_i) \cdot \bar{Z}_i \right] \quad (6)$$

Справедливе наступне.

Твердження. На кожному з проміжків $[x_i, x_{i+1})$ двоточкова задача (3), (4) має єдиний розв'язок, що зображується у вигляді

$$\bar{T}_i(x) = B_i(x, x_i) \cdot \left[B(x_i, x_0) \cdot \bar{P}^0 + \sum_{j=0}^i (B(x_i, x_j) \cdot \bar{Z}_j) \right] + \int_{x_i}^x B_i(x, s) \bar{R}_i ds,$$

де матриці $B(x_i, x_j)$ та вектор \bar{P}^0 обчислюються за формулами (5) та (6) відповідно.

Розглянуто ілюстративний приклад 10-ти ступінчатого симетричного стрижня кусково-сталого, круглого перерізу, що складається з 5-ти різних матеріалів.

Проведено параметричний аналіз впливу теплофізичних і геометричних характеристик на розподіл температури та теплового потоку в такому стрижні.

Список літератури

1. Узагальнені квазидиференціальні рівняння / Р. Тацій, М. Стасюк, В. Мазуренко, О. Власій. — Дрогобич: Коло, 2011. — 311 с.
2. Лыков Н. Н. Теория теплопроводности. — М: Высшая школа, 1967. — 559 с.